

ПАРТНЕРСЬКА МОДЕЛЬ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ

УДК 316.42:177.05

Грузд М. В.,
к.е.н, доцент,
доцент кафедри державного управління,
публічного адміністрування та
регіональної економіки,
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Соціальна відповідальність держави має багатофункціональний зміст та сприяє реалізації принципів сучасного соціально-орієнтованого управління при забезпеченні позитивного іміджу державних інститутів та посадових осіб. Проявом соціальної відповідальності влади є ефективне державне управління спрямоване на економічний, соціальний, культурний, духовний розвиток суспільства, перед усім на досягнення міжнародних соціальних стандартів та покращення умов життя населення. Соціальна відповідальність державної влади має прояв в обов'язковому звітуванні посадовців та всіх державних інституцій перед громадськістю за належне виконання делегованої їм компетентностей при дотриманні принципу відкритості та прозорості.

Підвищення соціальної відповідальності держави в Україні сьогодні відбувається шляхом подальшого поглиблення конституційної та політичної відповідальності держави, органів державної влади та посадових осіб, покращення наявної державної соціальної політики, яка безпосередньо впливає на якість суспільного життя, запровадження принципу розподіленої відповідальності як основного принципу належного управління всередині інститутів державної влади [1, с. 23].

Основоположне значення формування і реалізації соціальної відповідальності всіх суб'єктів держави обумовлене тим, що вона: підвищує ефективність суспільства, сприяючи координації дій; створює сприятливий клімат для економічного зростання, підприємницької діяльності, соціального розвитку; зменшує соціальні, економічні, інвестиційні ризики; створює умови для сталого розвитку і передумови для успішного запобігання економічним кризам; сприяє людському розвитку за усіма напрямками [2, с. 43].

Сучасна демократія вимагає від особи не лише політичної активності, а й усвідомлення нею власної ролі і значення в житті суспільства, а також реалізації конкретних дій у відповідності до власних переконань і цінностей, тобто демократичної громадянськості. Україна має всі передумови для функціонування соціальної держави, а саме: енергію громадянськості, реалізація якої зможе вплинути на забезпечення демократичного врядування та високу якість державного управління за європейськими стандартами. Використання цих умов буде залежати виключно від громадян та відкритості й прозорості влади.

Соціальна відповідальність громадянина виражається в активній життєвій позиції, у максимальному розкритті свого творчого потенціалу, дотриманні норм соціальної етики у стосунках з іншими людьми, з державою, з природою, у свідомій передачі громадянином частини доходів на суспільні потреби [2, с. 41].

Соціальна відповідальність громадськості існує у кожному суспільстві з його специфічними соціальними нормами, національними історичними традиціями, політичною і соціально-економічною ситуацією, які прямо впливають на її формування і становлення, підходи до соціальної відповідальності змінюються в залежності від традицій і проблем конкретної держави [3, с. 239].

Механізм і практика реалізації соціальної політики в Україні неефективні та не доведені до принципів європейського права. Таке становище є прямим наслідком не сформованості соціальної структури українського суспільства за зразком розвинутих громадянських суспільств. Тому саме ці базові інститути невідкладно потребують радикального реформування без якого мета розбудови в Україні соціально справедливого суспільства залишається нездійсненою [4, с. 627].

Основними перешкодами на шляху становлення соціальної держави є не націленість системи державного та регіонального управління на вирішення проблем соціально-економічного розвитку (65,2 %), не сформованість державних, регіональних і суспільних інститутів з належного управління сталим розвитком (43,7 %), слабка розробленість законодавства щодо доброго врядування (39,2 %), недостатні економічні

можливості для вирішення наявних економічних і соціальних проблем (36,7 %) [5].

На думку респондентів на життя України сьогодні найбільше впливають Президент, прем'єр-міністр України, збройні сили України, міжнародні організації. У рейтингу негативної оцінки інститутів лідирують судові органи (58,4 %), і органи прокуратури (56,3 %). Безумовно позитивною, на думку респондентів, є роль Збройних сил України (64,3 %), громадських організацій (54,2 %). Роль власників бізнесу і роботодавців оцінується скоріше нейтрально [5].

Найбільш проблемні фактори щодо протидії становленню соціальної відповідальності держави в Україні наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Проблемні фактори щодо протидії соціальної відповідальності держави

Показник	2014 рік	Місце
Рівень довіри до політиків	117	6
Корупція та хабарництво	130	5
Незалежність суддів	139	2
Марнотратство державних коштів	143	1
Обтяження державним регулюванням	137	3
Прозорість державної політики	130	5
Рівень організованої злочинності	106	7
Надійність роботи правоохоронців	133	4

Соціальна відповідальність у результаті взаємодії держави та громадськості виступає як синергетичний ефект, оскільки дає змогу державі та суспільству задовольняти наявні потреби, так і відповідні вимоги суспільства у соціальній сфері, при активному взаємовпливі цілей, що зумовлює взаємну відповідальність держави та громадськості перед суспільством.

Партнерська модель раціонального обміну ресурсами між державою та громадським суспільством спрямована на раціональну взаємодію на макроекономічному рівні представлена на рис. 1.

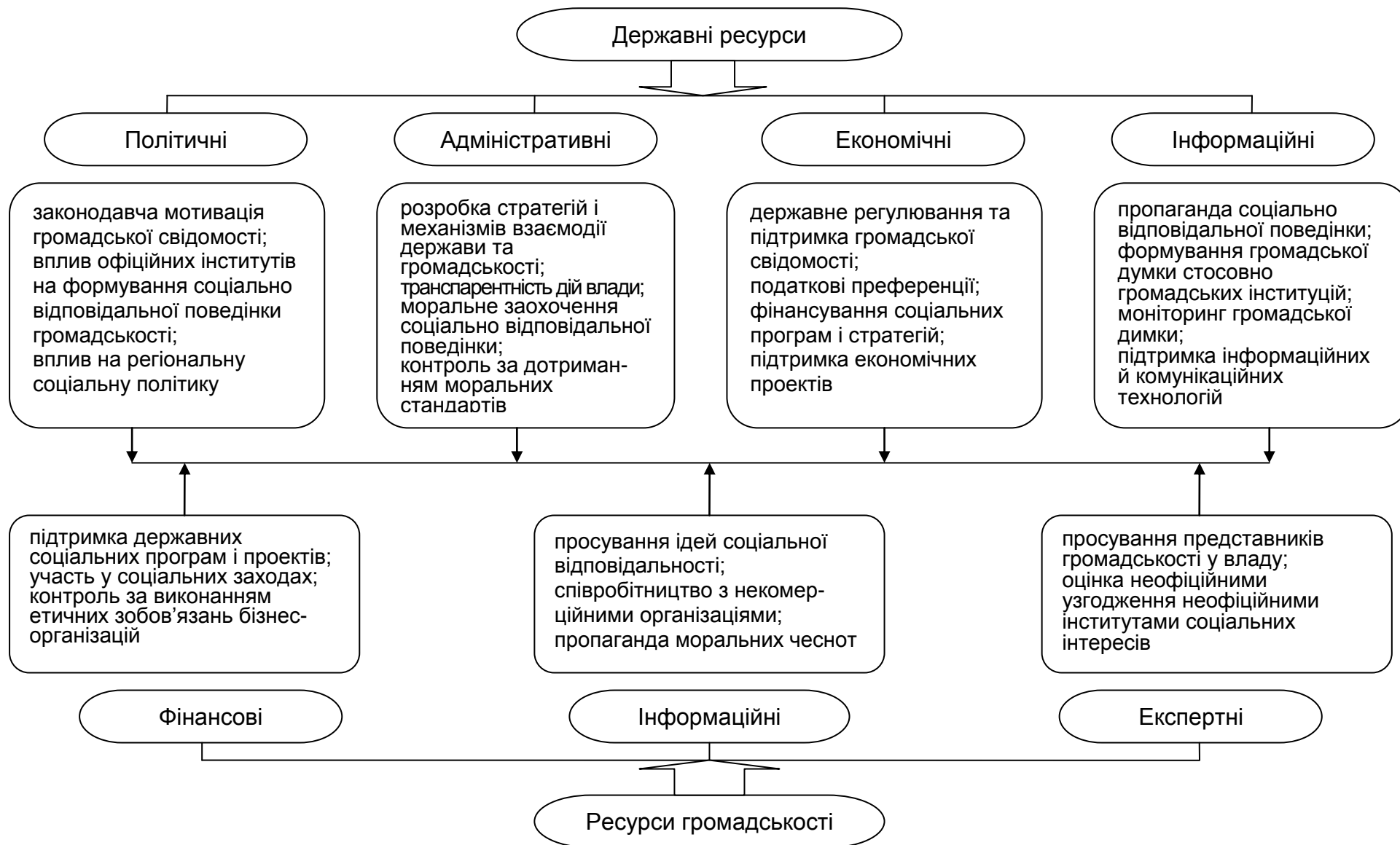

Рис. 1 – Партнерська модель обміну ресурсами між державою та громадськістю

З метою забезпечення інтересів всіх сторін соціального діалогу (держави та громадськості) та всебічного розвитку соціально відповідальної поведінки необхідно поступове запровадження технологій та ідеології соціальної відповідальності у свідомість та практику функціонування всіх суб'єктів соціальної держави соціального договору що базується соціальному партнерстві та спрямовано на оздоровлення морального клімату в суспільстві.

Слід зазначити наявні чинники сприяння просуванню партнерської моделі взаємодії держави та громадськості: соціальна та економічна безпека держави; очікування та занепокоєння громадян, державних інституцій в умовах глобалізації та масштабних індустріальних змін; реальний вплив соціальних критеріїв на управлінські рішення та діяльність інституцій; додержання екологічно правомірної поведінки суб'єктів соціального суспільства.

Література

1. Шаповал В. М. Інструменти стимулювання соціально відповідальної поведінки / В. М. Шаповал, О. М. Ащеулова // Актуальные проблемы и перспективы развития экономики Украины / Материалы IX междунар. научно-практ. конф. Алушта – 2010. – С. 22 - 23.

2. Грішнова О. А. Соціальна відповідальність в контексті подолання системної кризи в Україні / О. А. Грішнова // Демографія та соціальна економіка. – 2011. – №1(15). – С. 39-45.

3. Державне регулювання соціально-відповідальної поведінки громадськості // Державне управління та державна служба матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 21 жовтня 2015 р.) – Х. : ТОВ «Константа», 2015. – С. 237-242.

4. Ресурси та моделі глобального економічного розвитку : монографія / [Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, А. М. Колот, Я. М. Столярчук, та ін.] ; за заг. ред.. докторів екон. наук, професорів Д. Г. Лук'яненка та А. М. Поручника. – К. : КНЕУ, 2011. – 703 с.

5. Моніторинг громадської думки населення України: березень-квітень 2015 р. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. – [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.usir.org.ua>